

rentnik kõige hoolega talukohta paremaks teinud, siis ei jookse kasu igaford sinu tasku, waid tuleb enamist sellele heaks, kes kohta ostab. Tagasi tasumine koha parandamise eest maksab sulle küll ühe osa waewa; aga ei ial kõik.“ — Jüri ütles: „Meie pool kardawad inimesed päriskohtade ostmist ja tahawad nii kawa odawa, kui kroonu poolt kindel hind saab määratud, mis ühe taalri maa eest tuleb maksa, sest et mõisnikud wäga kõrget hinda talukohtade eest küsivad.“ Peeter kostis naeratates: „See ootus ja lootus on juba mõnda aastat rumalate peas jampsinud, tükalt kaa seda teinud, et need, kes kuue aasta eest kohtasi odawamalt wõisid osta, neid nüüd kallimalt peawad maksuma. Kuda iga kauba juures tahtjate hull kauba hinda ülendab, nõnda kaa siin. Aga peaks rumalate lootus kaubahinna määramisega ial tõeks minema, siis tuleks sest enam kahju kui kasu. Prii- wolile antud kauplemine on müüjal ja ostjal kõige parem, kus ühel luba küsida ja teisel pakuda, kummi nemad ühte lepiwad, ehk kauplemisest midagi ei saa. Kuda igal kauplemise järgil peawad kaa talumaade ostmisel ostja filmad lahti ja mõistus selge olema, kui ta ennast petta ei taha lasta. Talukohad leitakse mitmesugused, seda mööda, kuda põllu- ja heinamaad, tehakse hinda; kui neid weel rohkema graadide alla pandaks, kui wanas Wakkuraamatutes ülesmargitud on, siiski ei saaks wõimalik olema kõigile ühetasast hinda määrata. Pealegi saaks niisugune Seadus õigust wasta käima, sest et kõik mõisad ühel hinnal ei ole ostetud, waid mõned odawamalt, teised kalli-

malt, mispärast igamees sedawiisi müüb, kuda ta ise oli ostnud. Nõtle kuda lugu oleks, kui kroonu poolt ühetasane hind kõige talurahwa hoosteale saaks määratud, mis läbistiku arwatud kui keskmine hind kolmkümmend rubla wõiks olla; aga sull juhtuks üks palju parem hobune olema, mis kahe ehk kolme wõrrost hinda maksaks, ja sina peaksid selle hobuse kolmekümne rubla eest Seadust mööda teisele müüma? Ei ma usu, et niisugune Seadus kellegile head teeks; ükski wäekaupa asi ei wõi õnne tuua. Peaks Ülema wallitsuse poolt taalri hinda finnitatama, siis ei ulataks sõhårdune finnitatud määramine üksnes mõisnikude kohta, waid ülepea kõige orjusemaa raeadele, nõnda et iga peremees, kes oma ostetud kohta teisele tahaks müüa, kõrgemat hinda ei tohiks küsida ega wõtta. Seie jaadik ei ole minu teades ostetud talukohtasi weel kuskil ühe peremehe käest teise kätte selle hinna eest müüdud, misga koht mõisniku käest enne oli ostetud, waid igaford rohket kasu peale wõetud, nõnda et kaa siin jälle awalikuks tõusis, et meil kurjemaid nülgiuid ei ole kui — üks Gestitwend teise wasta. — Nõnda kui ma igauhte õnnelikuks fiidan, kellel wõimalik olnud endale päris pesa muretsema, pean ma selsamal wiisil kõiki Quutlose wärki saherdamisi laitsma, kus talukohte üksnes sellepärast osteta lse, et neid hiljemine palju kõrgema hinna eest jälle ühe teisele wõiks aramüüa, ja rohkem mammonat kustrusse kaswatada. Üksnes niisuguste saherdajate pärast wõiks taalri hinna määramisest mõneforra tulu tulda. — Üht tükkim, is siin juures kõige raskemalt kaalu peale